23/05/2022

Η Κυριακή της Σαμαρείτιδος στο Φρέαρ του Ιακώβ

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Εορτάστηκε στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων η Κυριακή της Σαμαρείτιδος χθες, 9/22 Μαΐου 2022.

Ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος προεξήρχε της Θείας Λειτουργίας στον Ιερό Ναό Αγίας Φωτεινής επί του Φρέατος του Ιακώβ στη Σαμάρεια. Στον θείο λόγο του, μεταξύ άλλων, είπε ότι καλούμαστε να μιμηθούμε την απλότητα της πίστης της Αγίας Φωτεινής της Σαμαρείτιδος.

Συλλειτούργησαν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναζαρέτ κ. Κυριακός και οι Σεβασμιώτατοι Αρχιεπίσκοποι Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχος και Πέλλης κ. Φιλούμενος, Αγιοταφίτες Ιερομόναχοι ως του Γέροντος Καμαράση Αρχιμανδρίτη π. Νεκταρίου, ο Αρχιμανδρίτης π. Ιερώνυμος και Πρεσβύτεροι.

Έψαλε ο Αρχιμανδρίτης π. Λεόντιος δεξιά ελληνιστί και η χορωδία της Κοινότητος αραβιστί.

Εκκλησιάστηκαν με ευλάβεια πολλοί ντόπιοι πιστοί αλλά και προσκυνητές από διάφορες Ορθόδοξες Εκκλησίες, καθώς και από τις κατεχόμενες περιοχές της Σαμαρείας, Μπετζάλλας, Μπειτ-σαχούρ και Βηθλεέμ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Αρχιμανδρίτης Ιουστίνος Μάμαλος, που κατάγεται από την Νεάπολη, ανήγειρε προ εικοσαπενταετίας περικαλλή και μεγαλοπρεπή Ναό επί του Φρέατος μετά του παρεκκλησίου του μαρτυρήσαντος στο Φρέαρ Αγιοταφίτου Αρχιμανδρίτη Φιλουμένου και του Αγίου Ιουστίνου του Φιλοσόφου και μάρτυρος.

Το κήρυγμα του Μακαριωτάτου:

«Επί την πηγήν επέστη, η πηγή των θαυμάτων, εν τη έκτη ώρα, της Εύας ζωγρήσαι καρπόν· η γαρ Εύα εν ταύτη εξελήλυθεν εκ του Παραδείσου, απάτη του όφεως. Ήγγικεν ούν η Σαμαρείτις αντλήσαι ύδωρ· ην ιδών έφη ο Σωτήρ· Δος μοι ύδωρ πιείν, καγώ ύδατος αλλομένου εμπλήσω σε, και εις την πόλιν δραμούσα η σώφρων, τοις όχλοις ανήγγειλεν ευθύς· Δεύτε, ίδετε Χριστόν τον Κύριον, τον Σωτήρα των ψυχών ημών», αναφωνεί ο υμνωδός της Εκκλησίας

Αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί,

Ευλαβείς Χριστιανοί και προσκυνηταί,

Η χάρις της αγίας Σαμαρείτιδος γυναικός συνήγαγε πάντας ημάς εν τω ιερώ τούτω τόπω του Φρέατος του Ιακώβ του Πατριάρχου, ένθα ο Ιησούς συνήντησεν αυτήν υπέρ της παρ’ ημών των ανθρώπων γνώσεως της σωζούσης αληθείας Αυτού.

«Έρχεται γυνή εκ της Σαμαρείας αντλήσαι ύδωρ. λέγει αυτή ο ‘Ιησούς· δος μοι πιείν. …και είπεν αυτή· πας ο πίνων εκ του ύδατος τούτου διψήσει πάλιν· ος δι’ αν πίη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήση εις τον αιώνα, αλλά το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αυτώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον. λέγει προς αυτόν η γυνή· Κύριε, δος μοι τούτο το ύδωρ, ίνα μη διψώ μηδέ έρχωμαι ενθάδε αντλείν», (Πρβλ. Ιωάν. 4, 7-15).

Εις την συνάντησιν και συνομιλίαν του Υιού και Λόγου του Θεού μετά της

Σαμαρείτιδος απεκαλύφθη η άπειρος φιλανθρωπία του Σωτήρος Χριστού, «ος πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν», (Α΄ Τιμ. 2,4). Αυτός Ούτος ο Κύριος απεκάλυψεν ότι Αυτός είναι η πηγή της αιωνίου ζωής, ειπών τη Σαμαρείτιδι, «ος δ΄ αν πίη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ... γενήσεται εν αυτώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον», (Ιωάν. 4,14).

Ερμηνεύων τους Κυριακούς τούτους λόγους, ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέγει: «Ιστέον δε πάλιν, ως ύδωρ εν τούτοις την του Αγίου Πνεύματος Χάριν ο Σωτήρ αποκαλεί, ης είπερ τις γένοιτο μέτοχος, αναπηγάζουσαν έξει λοιπόν εν εαυτώ των θείων μαθημάτων την χορηγίαν». Και αναλυτικώτερον: πρέπει να γνωρίζωμεν ότι ο Σωτήρ αποκαλεί ως ύδωρ την χάριν του Αγίου Πνεύματος. Εάν κάποιος γίνη μέτοχος αυτής [της χάριτος], τότε θα έχη ως εφόδιον την γνώσιν την εκπηγάζουσαν από τας θείας Γραφάς και έτσι δεν θα έχη ανάγκην την νουθεσίαν από άλλους.

Με άλλα λόγια, αγαπητοί μου, η φωτιστική χάρις του Αγίου Πνεύματος «επιλάμπει και φαίνεται» όχι μόνον εις τας ψυχάς των αγραμμάτων και απαιδεύτων, όπως εις την Σαμαρείτιδα, αλλά και εις τας ψυχάς εκείνων, οι οποίοι έχουν μέσα τους την πίστιν και επιθυμούν να γνωρίζουν τα τελειότερα μυστήρια, λέγει ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας: «Ου ταίς απαιδεύτοις ψυχαίς ή και αμαθέσι παντελώς εαυτόν ανακαλύπτει Χριστός, αλλ' εκείναις μάλλον επιλάμπει και φαίνεται, αίπερ αν είεν ήδη προς το βούλεσθαί τι μαθείν ετοιμότεραι και της πίστεως την αρχήν εν απλοίς ωδίνουσαι λόγοις προς την των τελειοτέρων επείγονται γνώσιν».

Επειδή ακριβώς η Σαμαρείτις γυνή επέδειξε ζήλον διά μάθησιν των δογμάτων και των αληθειών του Κυρίου, αλλά και τον ορθόν τρόπον της λατρείας του Θεού, ο Ιησούς απεκάλυψεν αυτή δύο τινά: Πρώτον ότι ο Θεός είναι Πνεύμα, «και τους προσκυνούντας Αυτόν εν Πνεύματι και αληθεία δεί προσκυνείν», (Ιωάν. 4,24)· και δεύτερον, ότι Αυτός ο Χριστός είναι ο Μεσσίας, ως μαρτυρεί ο Ευαγγελιστής Ιωάννης: «λέγει αυτώ η γυνή· οίδα ότι Μεσσίας έρχεται ο λεγόμενος Χριστός· όταν έλθη εκείνος, αναγγελεί ημίν πάντα. λέγει αυτή ο 'Ιησούς· εγώ ειμι ο λαλών σοι», (Ιωάν. 4, 25-26).

Αξιοσημείωτον ότι μετά την γενομένην εις αυτήν αποκάλυψιν, η Σαμαρείτις «Αφήκεν ούν την υδρίαν αυτής η γυνή και απήλθεν εις την πόλιν, και λέγει τοις ανθρώποις· δεύτε ίδετε άνθρωπον ος ειπέ μοι πάντα όσα εποίησα· μήτι ούτός εστιν ο Χριστός;» (Ιωάν. 4-28,29).

Ερμηνεύοντες την πράξιν ταύτην της Σαμαρείτιδος, ο μεν Θεοφύλακτος λέγει: «Ούτως άρα ταχέως προετίμησε [η Σαμαρείτις] το ύδωρ του Χριστού της του Ιακώβ πηγής».

Ο δε άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέγει: «Κρείττων ήδη και υψηλοτέρα φαίνεται των εις το σώμα φροντίδων η κατά την εχθές και τρίτην πολύανδρος ούσα γυνή, και η ψυχραίς πολλάκις ευάλωτος ηδοναίς, πλεονεκτεί της σαρκός την εξ ανάγκης χρείαν, δίψης τε ομού και ποτού αλογήσασα προς ετέραν έξιν διά της πίστεως ανεχαλκεύετο».

[Και αναλυτικώτερον· η προ δύο ή τριών ημερών πολλούς έχουσα άνδρας γυναίκα, τώρα εμφανίζεται ισχυροτέρα και ανωτέρα των φροντίδων της σαρκός.

Και αυτή, η οποία εγένετο πολλάκις ευάλωτος [=υποχείριος] των ψυχρών [= ελεεινών] ηδονών, υπερισχύει των αναγκών της σαρκός, δηλονότι της δίψης και της πόσεως.

Και μετέβαλεν εκ νέου την διάθεσίν της προς την αγάπην του Χριστού]. Διά τούτο και ο υμνωδός λέγει: «Σαμαρείτιδι, Κύριε, αιτησαμένη παρέσχες ύδωρ την επίγνωσιν του κράτους Σου· όθεν εις αιώνας, ου διψή ανυμνούσα σε».

Εξ άλλου, Αυτός ούτος ο Κύριος, επικαλούμενος τας Γραφάς λέγει: «Ο πιστεύων εις εμέ καθώς είπεν η Γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος», (Ιωάν. 8,38). Τούτο δε είπεν ο Ιησούς κατά την μαρτυρίαν του Ευαγγελιστού Ιωάννου, περί του Πνεύματος [του Αγίου], «ου έμελλον λαμβάνειν οι πιστεύοντες εις Αυτόν», (Ιωάν. 7,39).

Του αγίου τούτου Πνεύματος, τουτέστιν του Πνεύματος του Μεσσίου, του Χριστού, εγένετο δοχείον η Σαμαρείτις γυνή, η μετονομασθείσα Φωτεινή και αναδειχθείσα κήρυξ και απόστολος του Ευαγγελίου του Χριστού και επισφραγίσασα την αποστολήν αυτής διά του μαρτυρικού αίματος αυτής επί του Ρωμαίου αυτοκράτορος Νέρωνος, ως αναφέρει ο Συναξαριστής αυτής.

Ημείς, αγαπητοί μου αδελφοί, οι τιμώντες την σεπτήν μνήμην της Αγίας ισαποστόλου και μεγαλομάρτυρος Φωτεινής της Σαμαρείτιδος, καλούμεθα να μιμηθώμεν την απλότητα της πίστεως αυτής εις τον Θεόν και Σωτήρα ημών Ιησούν Χριστόν.

Λέγομεν δε τούτο, διότι η Σαμαρείτις γυνή προετίμησε το ύδωρ της γης εις την άνωθεν του Θεού σοφίαν, δηλονότι την μετουσίαν της θεότητος του Σωτήρος, ως λέγει ο υμνωδός της Θεοτόκου και Μητέρας του Θεού: «Ο κατ’ ουσίαν αθεώρητος

Λόγος και παντουργός, ώφθης τοις ανθρώποις άνθρωπος εξ αγνής, Θεομήτορος, τον άνθρωπον ανακαλούμενος προς μετουσίαν της σης Θεότητος», Αμήν. Χριστός Ανέστη.

Έτη πολλά ευλογημένα και ειρηνικά».

Μετά το πέρας της θείας Λειτουργίας ακολούθησε λιτανεία με Αναστάσιμες ψαλμωδίες πέριξ του Ιερού Ναού και εόρτιο κέρασμα στο ηγουμενείο.

Το μεσημέρι ο ηγούμενος και κτίτωρ του Ναού και ανακαινιστής της Μονής Αρχιμανδρίτης π. Ιουστίνος παρέθεσε τράπεζα και επέδωσε στον Μακαριώτατο σταυρό, όμοιον του σταυρού του τοποθετήθηκε στην κορυφή του Αγίου Κουβουκλίου μετά την ανακαίνιση του το έτος 2017, για να χρησιμοποιείται στις λιτανείες κατά το τυπικό της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων.